

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18350/2024
09.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Радиша Миловановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради утврђења дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4378/22 од 20.09.2022. године, у седници одржаној дана 09.10.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4378/22 од 20.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1285/20 од 13.05.2022. године, ставом првим изреке, тужилац је ослобођен од обавезе плаћања судских такси. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцу због онемогућавања извршења правноснажне и извршне пресуде Трговинског суда у Сремској Митровици у предмету П 123/02 од 23.01.2003. године и у извршном предмету ИИ 2/2019. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете исплати и то на име главног дуга по пресуди Трговинског суда у Сремској Митровици П 123/02 од 23.01.2003. године, за испоручену робу износ од 188.316,38 динара са законском затезном каматом почев од 15.02.1999. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 93.407,92 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4378/22 од 20.09.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима другом, трећем и четвртном изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, јер је другостепени суд побијену одлуку засновао на чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку. Супротно тврдњи ревидента ревизијски суд сматра да је жалбени суд оценио битне жалбене наводе који су од значаја за пресуђење ове парнице, па није учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА и ББ из ... су као извршни повериоци (сувласници предузећа „Еуро-Зис“) Привредном суду у Сремској Митровици 03.01.2019. године, поднели предлог за извршење против извршног дужника „Инех-Диана“ из Старе Пазове, ради наплате новчаног потраживања извршног повериоца у износу од 188.316,38 динара са законском затезном каматом, а на основу извршне пресуде Трговинског суда у Сремској Митровици П 123/02 од 25.01.2003. године. Привредни суд у Сремској Митровици је закључком ИИ 2/2019 од 16.01.2019. године наложио извршним повериоцима да уреде предлог за извршење тако што ће доставити суду јавну или по закону оверену исправу која ће доказати да је потраживање из наведене извршне исправе са предузећа „Еуро-Зис“ прешло на њих. Извршни повериоци нису поступили по налогу суда тако да је решењем ИИ 2/2019 од 30.01.2019. године, одбачен њихов предлог за извршење. Одлучујући о жалби извршних поверилаца Привредни апелациони суд је решењем Иж 198/19 је 07.03.2019. године, одбио њихову жалбу и потврдио решење Привредног суда у Сремској Митровици ИИ 2/2019 од 30.01.2019. године. Тужилац АА тужбом тражи да се утврди да је тужена у предмету Привредног суда у Сремској Митровици ИИ 2/2019 дискриминаторски и незаконито поступала према тужиоцу јер му је онемогућено да у извршном поступку оствари своје право на наплату потраживања из правноснажне пресуде, на начин и у време, ближе описано у нижестепеним пресудама, па је захтевао накнаду износа утврђеног правноснажном пресудом Трговинског суда у Сремској Митровици П 123/02 од 23.01.2003. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови одлучили када су одбили тужбени захтев за утврђење да је тужена дискриминаторски поступала према тужиоцу, а следствено томе и за накнаду штете.

Одредбама члана 21. Устава РС утврђено да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајемчена је и међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и Додатним протоколом број 12 уз Европску конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26).

Одредбом члана 142. став 2. Устава прописано је да су судови самостални и независни у свом раду и суде на основу Устава, закона и других општих аката, када је то предвиђено законом, општеприхваћених правила међународног права и потврђених међународних уговора. Одредбом члана 145. ст. 2, 3. и 4. Устава је прописано да се судске одлуке заснивају на Уставу, закону, потврђеном међународном уговору и пропису донетом на основу закона. Судске одлуке су обавезне за све и не могу бити предмет вансудске контроле. Судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку. Одредбом члана 149. Устава је прописано да је судија је у вршењу судијске функције независан и потчињен само Уставу и закону. Сваки утицај на судију у вршењу судијске функције је забрањен.

Одредбом члана 1. Закона о судијама ("Службени гласник РС", бр.116/2008, 58/2009-УС,...47/2017) је прописано да је судија независан у поступању и доношењу одлуке. Судија суди и пресуђује на основу Устава, закона и других општих аката. Чланом 22. истог закона је прописано да је судија слободан у заступању свог схватања, утврђивању чињеница и примени права, у свему о чему одлучује. Судија није дужан да икоме, па ни другим судијама и председнику суда, објашњава своја правна схватања и утврђено чињенично стање, изузев у образложењу одлуке или кад то закон посебно налаже.

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09), у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и чланова њихових породица, или њима блиска лица на отворен или прикривен начин, а који се заснива на неком личном својству.

Следом наведеног, правилно је становиште нижестепених судова да поступање судских органа не предствља дискриминацију. Судске одлуке нису акти дискриминације нити поступање судова приликом одлучивања може да буде дискриминаторско поступање.

Наиме, из наведених одредаба произилази да је најбитнија карактеристика дискриминације - прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и других лица у истој или упоредивој ситуацији, које при том мора бити неоправдано и мора бити везано за неко лично својство дискриминисаног лица. Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, тужилац мора да учини вероватним да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом што је неопходна претпоставка да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације. Уколико неоправдано неједнак третман нема за основ лично својство онда може бити реч о неком другом забрањеном противправном понашању, али не и о дискриминацији.

Супротно наводима ревизије из цитираних одредби Устава и закона произилази да је судија самосталан и независан у свом раду, а да судску одлуку може преиспитивати само надлежни суд, у законом прописаном поступку. То значи да тужиоцу, за случај сумње у правилност донетих одлука суда у поступку који се водио пред Привредним суд у Сремској Митровици у предмету ИИ 2/2019 стоје на

располагању редовни и ванредни првни лекови као правна средства прописана законом ради преиспитивања правилности и законитости судске одлуке.

Супротно ревизијским наводима, тужилац у конкретном случају није учинио вероватним да је доведен у неједнак положај у односу на лица која се налазе у истом правном положају, по основу неког свог личног својства у смислу члана 45. став 2. Закон о забрани дискриминације. Понашање органа тужене према тужиоцу не представља дискриминаторско понашање у смислу наведеног закона. Стога није повређено начело једнаких права и обавеза и није извршена дискриминација тужиоца по личном својству (имовином стању, политичком убеђењу...).

Већим делом навода ревизије напада се утврђено чињенично стање, што није дозвољено у поступку по ревизији у смислу одредбе члана 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић